

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SERBEST YAZMA TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

ANALYSIS OF PROSPECTIVE TEACHERS' FREE WRITING ATTITUDES IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

Doktora Öğrencisi. Mine BAYAR

Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara/Türkiye.
ORCID: 0000-0002-3902-4398

Doç. Dr. Adem BAYAR

Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri, Amasya/Türkiye
ORCID ID:0000-0002-8693 9523

Reference Bayar, M. & Bayar, A. (2020). "Öğretmen Adaylarının Serbest Yazma Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi", Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:5, Issue:19; pp:839-851.

ÖZET

Bu araştırma öğretmen adaylarının yazmaya ilişkin serbest yazma tutumları ve bunların birtakım değişkenlerden nasıl etkilendiğini belirlemek gayesi ile yapılmıştır. Araştırmada öğretmen adaylarının serbest yazma tutumları cinsiyet, anne-baba eğitim düzeyi, son bir senede okudukları kitap adedi ve bölüm değişkenleri açısından incelenmiştir. Araştırma nicel araştırma yaklaşımı çerçevesinde tarama modeli kapsamında düzenlenmiştir. Araştırmanın örnekleme rastgele örnekleme yöntemiyle belirlenmiş olup Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde okuyan 142 öğretmen adayından meydana gelmektedir. Araştırmada veri elde etmek amacı ile araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" ile Ayrancı ve Temiztürk (2017) tarafından geliştirilen "Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Serbest Yazma Tutumları Ölçeği" uygulanmıştır. Verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma, frekans, yüzde, t-testi, tek yönlü varyans (one-way ANOVA) ve Kruskal Wallis-H testinden faydalanılmıştır. Araştırma neticesinde, serbest yazmaya ilişkin tutumun öğretmen adaylarının bir yıl içinde okudukları kitap sayısına ve eğitim gördükleri bölüme göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yazma, serbest yazma, tutum

ABSTRACT

The recent research was conducted to determine the free writing attitudes of pre-service teachers towards writing and to what extent these attitudes were affected by some variables. In the research, teacher candidates' free writing attitudes were examined in terms of gender, parents' education level, the number of books they read in the last year and department variables. The research is designed according to the quantitative research method. The sample of this research was determined by random sampling method and consists of 142 teacher candidates studying at Amasya University College of Education. In order to collect data within the scope of the research, the "Personal Information Form" prepared by the researcher and the "Free Writing Attitudes Scale of the Faculty of Education Students" developed by Ayrancı and Temiztürk (2017) were applied. In the analysis of the data, arithmetic mean, standard deviation, frequency, percentage, t-test, one-way variance (one-way ANOVA) and Kruskal Wallis-H test were used. As a result of the research, it has been determined that the attitude towards free writing significantly differs according to the number of books that prospective teachers read in a year and the department they continue their education.

Keywords: Writing, free writing, attitude

1. GİRİŞ

Yazma, bireyin kendisini anlatmaktan bilgilerin aktarılmasına kadar muhtelif gayeler ile kullanılan aşamalı bir maharet olarak düşünülebilir. Yazma, herhangi bir konuya ilişkin hissiyat, hayal veya orijinal düşünceleri kesin bir intizam ve birlik içerisinde yazıya aktarma işidir (Göçer, 2010). Bir başka tanıma göre yazma, zihinde yapılandırılmış duygu, düşünce ve bilgilerin organize edilerek birtakım sembollerle kâğıda ya da başka bir yüzeye aktarılması işlemidir (Zorbaz, 2010). Defazio, Jones, Tennant ve Hook'a (2010) göre yazma; yaratıcı düşüncüyü, problem çözmeyi, sona ermiş bir yazının yansımalarını ve tekrardan yapılandırmasını, ayrıca öğrenme, kavrama, pratiğe dönüştürme

ve yeni bilgilerin harmanlanmasını içerir. Yazmak, bilinç ve bilinçaltının bütünleşmesine yardım eden bir tür ruhsal-sinirsel kas faaliyetidir. Düşünceleri damıtma, berraklaştırma ve netleştirme işine yazma denir (Covey, 2006). Morris ve arkadaşları (2007) yazmayı kayda değer bir iletişim aracının ötesinde fikirlerin düzenlenmesine, geliştirilmesine ve pekiştirilmesine yardım eden bir eylem olarak tarif etmişlerdir. Hidi ve Boscola'ya (2006) göre yazma, öğrencilerin düşüncelerini, sınıf etkinlikleri ile ilgili duygularını ve kişisel deneyimlerini ifade etme ve iletişim aracı olarak kullanıldığında anlamlıdır. Yazma ile ilgili tanımlar incelendiğinde yazarların yazma becerisinin bilişsel boyutunun üzerinde durdukları görülmektedir. Ayrıca araştırmacıların yazmayı fikirlerin belli bir plana uyularak açıklanmasında bir araç olarak gördükleri hususunda hem fikir oldukları görülmektedir. Kişiler arası iletişimlerde ve sosyal yaşamda çok hayati bir yere sahip olan yazma becerisine karşı her kişinin eğilim, beklenti ve tutumları farklıdır (Göçer, 2017; Tekşan ve Süğümlü, 2018).

Tutum kişilerin insan, nesne, olay ve olgularla ilgili fikir, hissiyat ve eylemlerini koordineli bir şekilde meydana getiren bir temayüldür (Bakırcıoğlu, 2006). Alport (1935) tutumu, kişilerin objelere yönelik yapacağı tepkiler ve durumlar üstünde yönlendirici bir güç meydana getiren, zihinsel ve sinirsel bir davranışta bulunma durumu şeklinde açıklamaktadır. Tutum olumlu ya da olumsuz olabilir. Tutum olumlu ise nesne, olay ya da bireye karşı pozitif duygular, değerlendirmeler ve yönelimler; olumsuz ise negatif duygular, değerlendirmeler ve yönelimler söz konusudur (İnceoğlu, 2004). Kağıtçıbaşı'na (1983) göre tutum, bireye has bir özellik olup, bireyi davranışa hazırlayan bir eğilim ve psikolojik bir objedir. Ayrıca herhangi bir durum bazıları için tutum objesi olurken bazıları için olmayabilir. Öğrencilerin öğrenme sürecinde etkili olan faktörlerden birisi ise tutumdur (Kırmızı ve Beydemir, 2012). Tompkins (2006), tutum ve motivasyon gibi duyuşsal özelliklerin okuryazarlık öğreniminde anlamlı bir rol oynadığını ortaya koymuştur. Bu duyuşsal özelliklerden biri olan kişilerin yazmaya yönelik tutumu, yazma becerilerini etkilemektedir. Bu sebeple yazma becerisinin geliştirilmesinde yazmaya yönelik tutumun etkili olduğundan bahsedilebilir.

Dilin dört temel becerilerinden biri olan yazma becerisinin öğrencilere kazandırılabilmesi için onların bu beceriye yönelik ilgileri ve tutumları önemli görülmektedir. Eğitim sürecinde öğrencilerin yazma becerisine karşı tutumlarının ortaya konulması ve varsa olumsuz tutumlarının giderilmesi önemlidir. Graham, Berninger ve Fan (2007), yazma tutumunu, yazan kişinin, yazma görevini yerine getirirken kendini mutlu ya da mutsuz hissetmesine sebep olan etkili bir yönelim olarak ifade etmektedirler. Öğrencilerin yazma becerisine yönelik olan tutumları onların yazılı anlatım sürecinde başarılı ya da başarısız olmalarını etkileyen önemli bir etkidir (Hess ve Wheldall 1999). Yazma etkinliğini severek ve isteyerek yapan öğrencilerin yazmaya karşı tutumları da olumlu olumlu olacak ve öğrenciler yazma işinden kaçmayacaklardır. Aksi takdirde olumsuz yazma tutumu gelişecek ve öğrenci yazma etkinliğinden uzaklaşacaktır. Graham ve diğerleri (2007) yazmaya karşı olumlu tutumu olan bireylerin, olumsuz tutuma sahip olanlara göre yazmak için daha çok çaba harcayacağını ve daha sıklıkla yazma etkinliğinde bulunacağını, bundan dolayı da yazma başarısı açısından bireysel farklılıklara neden olacağını bildirmektedirler. Bu bağlamda, yazma tutumu öğrencilerin yazma başarısında doğrudan etkiye sahip olan önemli bir unsurdur.

Bireylerin nitelikli yazılar yazamamalarının ve kısa bir metni meydana getirememelerinin sebepleri arasında olumsuz yazma eğilimi (Bağcı, 2017; Baştuğ, 2015; McClenny, 2010) ve tutumu (Ceran, 2013; Susar-Kırmızı, 2009; Susar Kırmızı ve Beydemir, 2012; Temizkan ve Sallabaş, 2009; Özdemir, 2014; Yıldız, 2016) yer almaktadır. Öğrenciler yazma becerilerini geliştirmek için pratik çözümler ve yaklaşımlar bulmaya çalışırlar. Ancak kullanılan bu yaklaşım ve yöntemlere karşın öğrenciler yazma tutumları konusunda istenen düzeyde değildirler (Sarkhoush, 2013). Al-Mekhlafi de (2011) öğretmen adaylarının yazma becerilerine daha çok dikkat etmelerini ve öğrencilerinin yazmaya yönelik tutumlarını değiştirecek etkinlikler yapmaları gerektiğini ifade etmektedir. Çünkü öğrenciler genellikle bu beceriyi bir yaşam becerisi yerine sıkıcı bir gereklilik olarak düşünmektedirler. Öğretmenlerin öğrencilerine geri bildirim vermeleri ve motive etmeleri, yazma için yeterli zaman ayırmaları, öğrencilerin öğretmenlerine duydukları sevgi ve kullanılan farklı

yöntemler onların yazma alışkanlığı kazanmalarını etkilemektedir (Tok, Rachım ve Kuş, 2014). Bu bağlamda öğretmenler öğrencilerin yazma becerilerinin gelişimine sadece bilişsel açıdan değil duyuşsal açıdan da katkıda bulunabilirler.

Türkçe eğitiminde yazma becerisini geliştirmek için birçok yazma yöntem ve tekniği vardır. Bu yöntem ve tekniklerden birisi de serbest yazmadır. Serbest yazma, öğrenciye yazma ilkelerinin kavratılması daha sonra öğrencinin çalışmak istediği konunun öğrenci tarafından belirlenerek yazma işinin tamamlanması sürecini kapsar. Burada amaç; öğrencinin, öğrendiği yazma ilkeleri sayesinde duygu ve düşüncelerini istediği bir konuda yoğunlaştırarak ifade etmesidir. Serbest yazma bireylerin yaratıcılığını ön plana çıkarması açısından faydalıdır (Aktaş ve Gündüz, 2001; Ayrancı ve Temizyürek, 2017). Serbest yazma çalışmalarında öğrencilerden bir konu seçmeleri ve seçtikleri konuyla ilgili duygu, fikir ve hayallerini tür (şiir, öykü, masal, tiyatro vb.) sınırlaması olmadan yazmaları istenir (Calp, 2013). Serbest yazmada öğrencilerin konuyu kendilerinin belirlemeleri ve diledikleri türde yazmaları öğrencilerin özgür hissetmelerine neden olmaktadır. Demirel (2002) serbest yazma faaliyetlerine; kompozisyon yazma, mektup yazma, duyuru, haber ve tutanak yazma, gözlenen, yaşanan ve okunanlarla ilgili yazılar yazma, resimlere bakarak yazma gibi örnekler vermiştir. Serbest yazma çalışmaları, daha akıcı bir dil kullanmayı, kişinin özgüvenini arttırmayı, yazma çalışmalarında öğrenme merakını geliştirmeyi, hayal gücünü ve ifade kabiliyetini zenginleştirmeyi ve özgün bir üsluba sahip olmayı sağlar. Edebî ve estetik zevk kazandırır (Küçük, 2007). Serbest yazma çalışmalarında herhangi bir sınırlılık veya zorunluluk yoktur. Bu tarz serbest yazma etkinlikleri, öğrencilerin düşünme becerilerinin gelişmesinde oldukça etkili yöntemdir (Kırmızı, 2009). Serbest yazma etkinliklerinin sınıf ortamında yapılma zorunluluğu yoktur. Öğrenciler okul dışında yazdıkları yazıları da öğretmen ve arkadaşlarıyla paylaşabilirler (MEB, 2006). Serbest yazma çalışmaları sıralanan olumlu yönleri ile dil becerilerinin gelişimi için önemli role sahiptir.

İlgili alan yazın incelendiğinde yazma tutumu ile ilgili yurt içinde ve dışında yapılan çalışmaların sayısının son yıllarda ciddi bir biçimde arttığı görülmektedir. Örneğin Ceran (2013), Türkçe öğretmeni adaylarının Yazma Eğitimi dersine yönelik tutumlarını incelediği çalışmada öğrencilerin derse yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olduğunu ifade etmiştir. Bu konuyla ilgili yapılan diğer bir çalışma ise Göçer'in (2017) Türkçe öğretmen adaylarının yazma becerisine karşı tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelendiği çalışmasıdır. Bu çalışmanın sonucuna göre Türkçe Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin yazma becerisine karşı tutumlarında cinsiyet ve okudukları üniversite değişkenleri açısından fark olduğu görülmüştür. Bunların dışında yazma tutumunun yazma performansını etkilediğini gösteren çeşitli çalışmalar bulunmaktadır (Baştuğ, 2015; Erdoğan, 2012; Erkan ve Saban, 2011; Pajares, 2003; Sarkhoush, 2013; Seban, 2012; Susar-Kırmızı 2009; Susar Kırmızı ve Beydemir, 2012; Temizkan ve Sallabaş, 2009; Özdemir, 2014; Yıldız, 2016). Serbest yazma ile ilgili yapılan çalışmalardan biri ilkökul öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimlerinin incelenmesi çalışmasıdır (Batur ve Bitir, 2019). Serbest yazma ile ilgili yapılan diğer bir çalışma ise ortaokul öğrencilerinin serbest yazma çalışmalarındaki yazı türü eğilimlerinin incelenmesi çalışmasıdır (Tekşan ve Süğümlü, 2019). Ayrıca Bilge Bağcı Ayrancı ve Fahri Temizyürek'in (2017) yaptıkları çalışmada Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Serbest Yazma Tutumları Ölçeğini geliştirdikleri görülmüştür.

Serbest yazma becerisi, öğrencilerin özgüven kazanmalarına, kendilerini ifade etmelerine ve yorum becerilerini geliştirmelerine olumlu katkılar sağlamaktadır. Bu sebeple öğretmenler serbest yazma çalışmalarına önem vermeli ve serbest yazma çalışmalarına gerekli özeni göstermelidir (Garip, 2018). Öğretmen adaylarının serbest yazmaya karşı olumlu tutum göstermeleri onların yetiştirecekleri öğrencilerin de serbest yazmaya karşı olumlu tutum sergilemelerine neden olması açısından önemlidir. Alan yazın incelendiğinde yazma tutumu ile yapılan çalışma sayısının fazla olduğu, ancak serbest yazma tutumu ile ilgili çok sayıda çalışma bulunmadığı görülmektedir. Bu araştırma sayesinde yeteri kadar değinilmeyen bu konuya dikkat çekilmiştir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının serbest yazma tutumlarını tespit etmek ve çeşitli

değişkenler açısından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının serbest yazma tutumları ne düzeydedir?
2. Öğretmen adaylarının serbest yazma tutumları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
3. Öğretmen adaylarının serbest yazma tutumları anne eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Öğretmen adaylarının serbest yazma tutumları baba eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
5. Öğretmen adaylarının serbest yazma tutumları ile son bir yıl içinde okudukları kitap sayısı arasında bir ilişki var mıdır?
6. Öğretmen adaylarının serbest yazma tutumları okudukları bölümüne göre farklılaşmakta mıdır?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, örnekleme, veri toplama araçları ve veri analizleri hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yazma profillerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırma nicel araştırma yöntemiyle yürütülmüştür. Araştırma, tarama modeli çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Tarama modelleri, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi şartlarında ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2011).

2.2. Örneklem

Araştırmanın örneklemini, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 142 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Katılımcılar, rastgele örneklem seçim stratejisi kullanılarak belirlenmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Cinsiyet	f	%
Kız	108	76,1
Erkek	34	23,9
Toplam	142	100,0
Anne Eğitim Düzeyi	f	%
İlkokul	81	57
Ortaokul	22	15,5
Lise	27	19
Üniversite	12	8,5
Yüksek Lisans	0	0
Toplam	142	100
Baba Eğitim Düzeyi	f	%
İlkokul	47	33,1
Ortaokul	18	12,7
Lise	52	36,6
Üniversite	25	17,6
Yüksek Lisans	0	0
Toplam	142	100
Son Bir Yıl İçinde Okuduğunuz Kitap Sayısı	f	%
Hiç	7	4,9
1-5	63	44,4
6-10	33	23,2
11-15	23	16,2
16 ve üzeri	16	11,3
Toplam	142	100
Bölüm	f	%
Okul Öncesi Öğretmenliği	48	33,8

Sınıf Öğretmenliği	51	35,9
Türkçe Öğretmenliği	43	30,3
Toplam	142	100

Demografik özellikler tablosu incelendiğinde öğretmen adaylarının 108 (%76.1)'ini kız öğrenciler, 34 (%23.9)'unu erkek öğrenciler oluşturduğu görülmüştür. Örneklemeye alınan öğretmen adaylarının anne eğitim düzeyi incelendiğinde ilkökul mezunu olan annelerin sayısı 81 (%57), ortaokul mezunu annelerin sayısının 22 (%15.5), lise mezunu annelerin sayısının 27 (%19), üniversite mezunu annelerin sayısının 12 (%8.5) olduğu görülmektedir. Baba eğitim düzeyi incelendiğinde ilkökul mezunu olan babaların sayısı 47 (%33.1), ortaokul mezunu babaların sayısının 18 (%12.7), lise mezunu babaların sayısının 52 (%36.6), üniversite mezunu babaların sayısının 25 (%17.6) olduğu görülmektedir. 142 öğretmen adayından son bir yıl içinde 7 (%4.9)'sinin hiç kitap okumadığı, 63 (%44.4)'ünün 1-5 arası kitap okuduğu, 33 (%23.2)'nün 6-10 arası kitap okuduğu, 23 (%16.2)'ünün 11-15 arası kitap okuduğu, 16 (%11.3)'ünün 16 ve üzeri okudukları görülmüştür. Öğretmen adaylarının bölümleri incelendiğinde ise okul öncesi öğretmenliğinde okuyan öğretmen adaylarının sayısının 48 (%33.8), sınıf öğretmenliğinde okuyan öğretmen adaylarının sayısının 51 (%35.9), Türkçe öğretmenliğinde okuyan öğretmen adaylarının sayısının 43 (%30.3) olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak, “Kişisel Bilgi Formu” ile Bilge Bağcı Ayrancı ve Fahri Temizyürek tarafından 2017 yılında geliştirilen Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Serbest Yazma Tutumları Ölçeği kullanılmıştır.

2.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Öğretmen adaylarının serbest yazma tutumlarını farklı değişkenler açısından incelemek için kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Form hazırlama sürecinde ilgili alan yazın taranmış ve “cinsiyet, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, son bir yıl içinde okuduğu kitap sayısı ve bölüm” ile ilgili bilgilerinin alınması gerekli görülmüştür.

2.3.2. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Serbest Yazma Tutumları Ölçeği

Araştırmada kullanılan Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Serbest Yazma Tutumları Ölçeği, Bilge Bağcı Ayrancı ve Fahri Temizyürek tarafından 2017 yılında geliştirilmiştir. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Serbest Yazma Tutumları Ölçeği 19 maddeden oluşmaktadır. Araştırmacılar yaptıkları açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin kişinin gelişimine yönelik katkı boyutu, yazının gelişimine yönelik boyutu ve dış dünyaya yönelik boyutu olmak üzere üç boyuttan meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin maddeleri beşli likert tipinde oluşturulmuş olup, Kesinlikle katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Kararsızım (3), Katılıyorum (4), Kesinlikle katılıyorum (5) şeklinde ifade edilmiştir.

Ölçeğin güvenilirlik analizi için Cronbach Alfa katsayısı incelenmiştir. Ölçeğin boyutlarından ilki olan Kişinin Gelişimine Yönelik katkı boyutunun Cronbach Alfa katsayısı 0,85, Yazının Gelişimine Yönelik boyutunun Cronbach Alfa katsayısı 0,83 ve Dış Dünyaya Yönelik boyutunun Cronbach Alfa katsayısı 0,73 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin bütününe Cronbach Alfa katsayısı 0,88 olduğu tespit edilmiştir. Yapılan güvenilirlik analizi sonucu, ölçek alt boyutlarının ve ölçeğin tamamının güvenilir olduğu şeklinde yorumlanabilir.

2.4. Veri Analizi

Araştırmadaki veriler, Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Serbest Yazma Tutum Ölçeğine öğretmen adaylarının verdikleri cevapların değerlendirilmesiyle elde edilmiştir. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Serbest Yazma Tutum Ölçeği eğitim fakültesindeki öğretmen adaylarına verilirken, gerçekleştirilecek araştırmayla ilgili gerekli açıklamalar yapılmıştır. Öğretmen adaylarına toplanan bilgilerin sadece bilimsel amaçlı kullanılacağı ve adlarının üçüncü şahıslarla paylaşılmayacağı ifade edilmiştir. Çalışmanın güvenilirliğini artırması adına öğretmen adaylarından ölçek maddelerine

içtenlikle cevap vermeleri istenmiştir. Veriler toplandıktan sonra analizleri yapılmıştır. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Serbest Yazma Tutum Ölçeği'nin uygulama sonrasında elde edilen veriler önce bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Toplanan verileri analiz etmek için SPSS 18 istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizi sürecinde öncelikle öğrencilerin her bir ölçme aracından aldıkları puanların normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda öğrencilerin ölçeklerden aldıkları puanların çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1 +1 aralığında yer aldığı, histogram grafiklerinin normale yakın dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Bu nedenle verilerin analizinde betimsel istatistik sonuçları ile parametrik istatistik testlerinden bağımsız gruplar için t-Testi ve ANOVA kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmektedir. Burada öncelikle araştırmaya katılan öğrencilerin serbest yazma tutumlarının düzeyine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Araştırmanın problem cümlesini oluşturan “Öğretmen adaylarının serbest yazma tutumları ne düzeydedir?” sorusuna ilişkin ölçekten alınan ortalama puan 3,58 olarak bulunmuştur. Bu ortalama da “Katılıyorum” aralığında anlam bulmaktadır. Bu ifadeden de anlaşıldığı gibi öğretmen adaylarının serbest yazma tutumlarının düzeylerinin iyi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“Öğretmen adaylarının serbest yazma tutumları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?” sorusu için elde edilen cevaplar Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Serbest Yazma Tutumlarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu

	Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	t	Sd	p
Kişinin Gelişimine Yönelik	Kız	108	4,2315	,46874	1,72	140	.088
	Erkek	34	4,0654	,55732			
Yazının Gelişimine Yönelik	Kız	108	2,9356	,87242	1,93	140	.055
	Erkek	34	2,5966	,94137			
Dış Dünyaya Dönük	Kız	108	3,4753	,72802	0,77	140	.440
	Erkek	34	3,3578	,89718			

*p<.05

Tablo 2’de cinsiyetin, kişinin gelişimine yönelik, yazının gelişimine yönelik ve dış dünyaya dönüklük üzerine etkisine bakılmıştır. Kişinin gelişimine yönelik alt boyutunda, kız öğrencilerin ($\bar{X} = 4,23$) aldıkları puanla, erkek öğrencilerin ($X = 4,06$) aldıkları puanlara ilişkin ölçümlere ait ortalamalar arasındaki fark ($t=1,72$; $p<.05$) olduğu görülmekle birlikte anlamlı değildir. Yazının gelişimine yönelik alt boyutunda, kız öğrencilerin ($X = 2,93$) aldıkları puanla, erkek öğrencilerin ($X = 2,59$) aldıkları puanlara ilişkin ölçümlere ait ortalamalar arasındaki fark ($t=1,93$; $p<.05$) olduğu görülmekle birlikte anlamlı değildir. Dış dünyaya dönük alt boyutunda, kız öğrencilerin ($X = 3,47$) aldıkları puanla, erkek öğrencilerin ($X = 3,35$) aldıkları puanlara ilişkin ölçümlere ait ortalamalar arasındaki fark ($t=0,77$; $p<.05$) olduğu görülmekle birlikte anlamlı değildir.

“Öğretmen adaylarının serbest yazma tutumları anne eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?” sorusu için elde edilen cevaplar Tablo 3’te gösterilmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Serbest Yazma Tutumlarının Anne Eğitim Düzeyine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

	Eğitim Düzeyi	n	\bar{X}	ss
Kişinin Gelişimine Yönelik	İlkokul	81	4,2620	,47183
	Ortaokul	22	4,0505	,42790
	Lise	27	4,1564	,61884
	Üniversite	12	4,0556	,40062
	Toplam	142	4,1917	,49446
Yazının Gelişimine Yönelik	İlkokul	81	2,7978	,87833
	Ortaokul	22	2,8831	,93380
	Lise	27	3,0741	1,00811
	Üniversite	12	2,6905	,69409
	Toplam	142	2,8545	,89781

	İlkokul	81	3,5041	,77727
Dış	Ortaokul	22	3,4848	,80821
Dünyaya	Lise	27	3,2963	,75862
Dönük	Üniversite	12	3,3333	,71067
	Toplam	142	3,4472	,77015

Tablo 3'teki sonuçlar incelendiğinde kişinin gelişimine yönelik alt boyutunda, diğer eğitim düzeylerine göre olumlu tutuma sahip öğretmen adaylarının ilkökul ($X = 4,26$) ve lise ($X = 4,15$) eğitimi almış annelerin çocukları olduğu görülmektedir. Yazının gelişimine yönelik alt boyutunda, diğer eğitim düzeylerine göre olumlu tutuma sahip öğretmen adaylarının ortaokul ($X = 2,88$) ve lise ($X = 3,07$) eğitimi almış annelerin çocukları olduğu görülmektedir. Dış dünyaya dönük alt boyutunda, diğer eğitim düzeylerine göre olumlu tutuma sahip öğretmen adaylarının ilkökul ($X = 3,50$) ve ortaokul ($X = 3,48$) eğitimi almış annelerin çocukları olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Serbest Yazma Tutumlarının Anne Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşma Durumu

Varyansın Kaynağı		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	p
Kişinin Gelişimine Yönelik	Gruplararası	1,095	3	,365	1,509	,215
	Grupiçi	33,378	138	,242		
	Toplam	34,473	141			
Yazının Gelişimine Yönelik	Gruplararası	1,903	3	,634	,783	,505
	Grupiçi	111,751	138	,810		
	Toplam	113,654	141			
Dış Dünyaya Dönük	Gruplararası	1,064	3	,355	,593	,621
	Grupiçi	82,568	138	,598		
	Toplam	83,632	141			

*p<.05

Tablo 4 incelendiğinde öğretmen adaylarının serbest yazma tutumlarının anne eğitim düzeyine göre farklılaşma durumunu saptamak amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu görülmektedir. Buna göre öğretmen adaylarının serbest yazma tutumları anne eğitim düzeyine göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

“Öğretmen adaylarının serbest yazma tutumları baba eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?” sorusu için elde edilen cevaplar Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5. Katılımcıların Serbest Yazma Tutumlarının Baba Eğitim Düzeyine Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

Eğitim Düzeyi		n	\bar{X}	ss
Kişinin Gelişimine Yönelik	İlkokul	47	4,2199	,50254
	Ortaokul	18	4,2160	,51198
	Lise	52	4,1795	,40819
	Üniversite	25	4,1467	,63886
	Toplam	142	4,1917	,49446
Yazının Gelişimine Yönelik	İlkokul	47	2,8764	,89096
	Ortaokul	18	2,7937	,89580
	Lise	52	2,8681	,84200
	Üniversite	25	2,8286	1,06506
	Toplam	142	2,8545	,89781
Dış Dünyaya Dönük	İlkokul	47	3,3688	,79623
	Ortaokul	18	3,6204	,82010
	Lise	52	3,5321	,70250
	Üniversite	25	3,2933	,81831
	Toplam	142	3,4472	,77015

Tablo 5'teki baba eğitim düzeyinin sonuçları incelendiğinde kişinin gelişimine yönelik alt boyutunda, diğer eğitim düzeylerine göre olumlu tutuma sahip öğretmen adaylarının ilkökul ($X = 4,21$) ve ortaokul ($X = 4,21$) eğitimi almış babaların çocukları olduğu görülmektedir. Yazının gelişimine yönelik alt boyutunda, diğer eğitim düzeylerine göre olumlu tutuma sahip öğretmen adaylarının ilkökul ($X = 2,87$) ve lise ($X = 2,86$) eğitimi almış babaların çocukları olduğu görülmektedir. Dış dünyaya dönük alt boyutunda, diğer eğitim düzeylerine göre olumlu tutuma

sahip öğretmen adaylarının ortaokul ($X = 3,62$) ve lise ($X = 3,53$) eğitimi almış babaların çocukları olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların Serbest Yazma Tutumlarının Baba Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşma Durumu

Varyansın Kaynağı		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	P
Kişinin Gelişimine Yönelik	Gruplararası	,106	3	,035	,142	,934
	Grupiçi	34,366	138	,249		
	Toplam	34,473	141			
Yazının Gelişimine Yönelik	Gruplararası	,116	3	,039	,047	,987
	Grupiçi	113,539	138	,823		
	Toplam	113,654	141			
Dış Dünyaya Dönük	Gruplararası	1,795	3	,598	1,009	,391
	Grupiçi	81,837	138	,593		
	Toplam	83,632	141			

* $p < .05$

Tablo 6 incelendiğinde öğretmen adaylarının serbest yazma tutumlarının baba eğitim düzeyine göre farklılaşma durumunu saptamak amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu görülmektedir. Buna göre öğretmen adaylarının serbest yazma tutumları baba eğitim düzeyine göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

“Öğretmen adaylarının serbest yazma tutumları ile son bir yıl içinde okudukları kitap sayısı arasında bir ilişki var mıdır?” sorusu için elde edilen cevaplar Tablo 7’de gösterilmektedir.

Tablo 7. Katılımcıların Serbest Yazma Tutumlarının Son Bir Yılda Okuduğu Kitap Sayısına Göre Farklılaşma Durumu

Okuduğu Kitap Sayısı		n	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p	Fark
Kişinin Gelişimine Yönelik	Hiç	7	66,64	4	11,756	,019*	11-15 ve 1-5 6-10 ve 1-5
	1-5	63	59,20				
	6-10	33	81,94				
	11-15	23	79,30				
	16 ve üzeri	16	89,31				
Toplam	142						
Yazının Gelişimine Yönelik	Hiç	7	44,71	4	13,638	,009*	6-10 ve 11-15 6-10 ve 1-5 6-10 ve hiç
	1-5	63	63,40				
	6-10	33	91,03				
	11-15	23	68,22				
	16 ve üzeri	16	79,53				
Toplam	142						
Dış Dünyaya Dönük	Hiç	7	64,07	4	7,317	,120	
	1-5	63	65,22				
	6-10	33	70,35				
	11-15	23	91,48				
	16 ve üzeri	16	73,13				
Toplam	142						

* $p < .05$

Tablo 7 incelendiğinde öğretmen adaylarının serbest yazma tutumlarının son bir yılda okuduğu kitap sayısına göre farklılaşma durumunu saptamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H sonucu görülmektedir. Buna göre öğretmen adaylarının serbest yazma tutumlarının kişinin gelişimine yönelik ve yazının gelişimine yönelik alt boyutlarında son bir yılda okuduğu kitap sayısına göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Farkın kaynağının belirlenmesi için yapılan Mann-Whitney testine göre kişinin gelişimine yönelik boyutunda farkın 11-15 kitap okuyan öğretmen adayları ile 1-5 kitap okuyan öğretmenler adayları arasında olduğu görülmektedir. Ayrıca kişinin gelişimine yönelik boyutunda farkın 6-10 kitap okuyan öğretmen adayları ile 1-5 kitap okuyan öğretmenler adayları arasında olduğu görülmektedir. Yazının gelişimine yönelik boyutunda farkın 11-15 kitap okuyan öğretmen adayları ile 6-10 kitap okuyan öğretmenler adayları arasında olduğu görülmektedir. Yazının gelişimine yönelik boyutunda farkın 6-10 kitap okuyan öğretmen adayları ile 1-5 kitap okuyan öğretmenler adayları arasında olduğu görülmektedir. Yazının gelişimine yönelik boyutun da farkın 6-10 kitap okuyan öğretmen adayları ile kitap okumayan öğretmenler adayları arasında olduğu görülmektedir.

“Öğretmen adaylarının serbest yazma tutumları okudukları bölümüne göre farklılaşmakta mıdır?” sorusu için elde edilen cevaplar Tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8. Katılımcıların Serbest Yazma Tutumlarının Okudukları Bölüme Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

Bölüm		N	\bar{X}	ss
Kişinin Gelişimine Yönelik	Okul Öncesi Öğretmenliği	48	4,2477	,48904
	Sınıf Öğretmenliği	51	4,2462	,52790
	Türkçe Öğretmenliği	43	4,0646	,44460
	Toplam	142	4,1917	,49446
Yazının Gelişimine Yönelik	Okul Öncesi Öğretmenliği	48	2,6736	,93999
	Sınıf Öğretmenliği	51	2,9468	,97435
	Türkçe Öğretmenliği	43	2,9468	,72845
	Toplam	142	2,8545	,89781
Dış Dünyaya Dönük	Okul Öncesi Öğretmenliği	48	3,7049	,65706
	Sınıf Öğretmenliği	51	3,3399	,78455
	Türkçe Öğretmenliği	43	3,2868	,81189
	Toplam	142	3,4472	,77015

Tablo 8’deki sonuçlar incelendiğinde kişinin gelişimine yönelik alt boyutunda, diğer bölümlere göre olumlu tutuma sahip öğretmen adaylarının okul öncesi öğretmenliği ($X=4,2477$) bölümünde okuyan öğretmen adayları olduğu görülmektedir. Yazının gelişimine yönelik alt boyutunda, diğer bölümlere göre olumlu tutuma sahip öğretmen adaylarının sınıf öğretmenliği ($X=2,9468$) ve Türkçe öğretmenliği ($X=2,9468$) bölümünde okuyan öğretmen adaylarının olduğu görülmektedir. Dış dünyaya dönük alt boyutunda, diğer bölümlere göre olumlu tutuma sahip öğretmen adaylarının okul öncesi öğretmenliği ($X=3,7049$) bölümünde okuyan öğretmen adayları olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Katılımcıların Serbest Yazma Tutumunun Bölüme Göre Farklılaşma Durumu

Varyansın Kaynağı		Kareler		Kareler Ortalaması	F	p	Fark
		Toplamı	Sd				
Kişinin Gelişimine Yönelik	Gruplararası	,997	2	,498	2,069	,130	Okul Öncesi-Türkçe
	Grupiçi	33,476	139	,241			
	Toplam	34,473	141				
Yazının Gelişimine Yönelik	Gruplararası	2,372	2	1,186	1,481	,231	
	Grupiçi	111,283	139	,801			
	Toplam	113,654	141				
Dış Dünyaya Dönük	Gruplararası	4,880	2	2,440	4,307	,015*	
	Grupiçi	78,751	139	,567			
	Toplam	83,632	141				

*p<.05

Tablo 9 incelendiğinde öğretmen adaylarının serbest yazma tutumlarının bölüme göre farklılaşma durumunu saptamak amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu görülmektedir. Buna göre öğretmen adaylarının serbest yazma tutumlarının dış dünyaya dönük alt boyutunda bölüme göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Farkın kaynağının belirlenmesi için yapılan Scheffe testine göre farkın Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü’nde okuyan öğretmen adayları ile Türkçe Öğretmenliği Bölümü’nde okuyan öğretmen adayları arasında olduğu saptanmıştır.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının serbest yazma tutumlarının ne düzeyde olduğunu tespit etmek ve serbest yazma tutumunu çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Çalışma sonunda elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının serbest yazma tutumlarının iyi düzeyde olduğu görülmüştür. Zorbaz ve Kayatürk (2015) araştırmalarında ortaokul öğrencilerinin üçte birinin (%33.9) yazmaya yönelik tutumunun olumlu olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerden %17.2’sinin yazma tutumunun olumsuz olduğunu ve bunun nedeni olarak öğrencilerin yazma becerilerinin zayıf olmasını ifade etmişlerdir. Bağcı (2007) araştırmasında Türkçe öğretmen adaylarının yazılı anlatım dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğunu ifade etmiştir.

Araştırma sonucuna göre öğretmen adaylarının serbest yazma tutumlarının kız öğrencilerin kişilik gelişimine yönelik, yazının gelişimine yönelik ve dış dünyaya yönelik alt boyutlarında ortalamalarının erkek öğrencilerden yüksek olmasına rağmen t testi sonucuna göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu sonuçların aksine Yıldız ve Kaman (2018) 2-6 sınıf öğrencilerin okuma ve yazma tutumlarını karşılaştırdıkları çalışmalarında, kız öğrencilerin eğlence amaçlı okumaya yönelik tutumlarının erkek öğrencilerden daha olumlu olduğunu bulmuşlardır. Ayrıca akademik okuma ve yazma tutumunda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu çalışmaların aksine Graham ve arkadaşları (2007) 1. ve 3. sınıf öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarında, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu yazma tutumuna sahip olduklarını belirlemişlerdir. Alinyazında bu sonuca benzer şekilde kızların yazmaya yönelik tutumlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşan çalışmalar (Ceran, 2013; Graham, Berninger ve Fan, 2007; Graham, Berninger ve Abbot, 2012; Korkmaz 2015; Temel ve Katrancı, 2019; Zorbaz ve Kayatürk, 2015) bulunmaktadır.

Araştırmada öğretmen adaylarının serbest yazma tutumları, anne-baba eğitim düzeyinin tek yönlü varyans sonucuna göre anlamlı farklılık göstermemiştir. Bu sonuç anne-baba eğitim düzeyinin serbest yazma tutumunu etkilemediği şeklinde yorumlanabilir. Yazmaya yönelik tutumu inceleyen farklı bir çalışmada ise; ortaokul öğrencilerinin sosyoekonomik özellikleri, anne ve babanın öğrenim durumu, mesleği ve ailenin ortalama aylık geliri ile yazma tutumu arasında anlamlı fark bulunmamıştır (Zorbaz ve Kayatürk, 2015). Bu sonuçların aksine Temel ve Katrancı (2019) çalışmalarında öğrencilerin yazma işine yönelik tutumlarının ebeveynlerin öğrenim durumuna göre manidar bir farklılık gösterdiğini tespit etmişlerdir. Bu farkın nedeni incelendiğinde öğrencilerin yazmaya ilişkin tutumlarının; annesi lisans ve üzeri düzeyde olanlarla, babaları lise ile lisans ve üzeri düzeyde öğrenim durumuna sahip olanlar lehine olduğu bulunmuştur.

Araştırma sonucuna göre öğretmen adaylarının serbest yazma tutumlarının kişinin gelişimine yönelik ve yazının gelişimine yönelik alt boyutlarında son bir yılda okuduğu kitap sayısına göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Farklılığın kişinin gelişimine yönelik boyutunda farkın 11-15 kitap okuyan öğretmen adayları ile 1-5 kitap okuyan öğretmenler adayları ve 6-10 kitap okuyan öğretmen adayları ile 1-5 kitap okuyan öğretmenler adayları arasında olduğu görülmüştür. Yazının gelişimine yönelik boyutunda farkın 11-15 kitap okuyan öğretmen adayları ile 6-10 kitap okuyan öğretmenler adayları, 6-10 kitap okuyan öğretmen adayları ile 1-5 kitap okuyan öğretmenler adayları ve 6-10 kitap okuyan öğretmen adayları ile kitap okumayan öğretmenler adayları arasında olduğu görülmektedir. Zorbaz ve Kayatürk (2015) araştırmalarında, ortaokul öğrencilerinin son bir yıl içerisinde ders kitabı dışında okunan kitap sayısının yazmaya yönelik tutumda orta düzeyde etkili olduğunu, yılda dörtten fazla kitap okuyan öğrencilerin hiç okumayanlara veya 1-2 kitap okuyanlara göre yazma tutumlarının daha olumlu olduğunu belirlemişlerdir. Kendini çok iyi ya da iyi bir okur olarak değerlendiren öğrencilerin yazma tutumunun; kendisini çok kötü, kötü ya da ne iyi ne kötü olarak değerlendirenlere göre daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Temel ve Katrancı (2019) çalışmalarında öğrencilerin okudukları kitap sayısı arttıkça yazma işine ilişkin tutumlarının manidar düzeyde arttığını sonucuna ulaşımlardır.

Araştırma sonucuna göre öğretmen adaylarının serbest yazma tutumlarının bölüm değişkenine göre incelendiğinde kişilik gelişimine yönelik ve dış dünyaya dönük alt boyutlarında en yüksek ortalamanın Okul Öncesi Bölümü öğretmen adaylarındadır. Yazının gelişimine yönelik alt boyutunda ise en yüksek ortalamanın Sınıf ve Türkçe Öğretmenliği'nde okuyan öğretmen adaylarında olduğu tespit edilmiştir. Bağcı (2007), araştırma sonucunda Türkçe dersi öğretmen adaylarının %64.3'ünün Yazılı Anlatım Dersine karşı olumlu tutuma sahip olduklarını ve %22.8'nin olumsuz tutuma sahip olduğunu belirtmiştir. Temizkan ve Sallabaş (2009) yaptıkları araştırma sonucuna göre öğrenciler yazmaya karşı ortalama bir tutuma sahip oldukları tespit etmişlerdir. Ayrıca bu araştırmada bölümler arasında yazmaya yönelik tutumların ortalaması arasında büyük farklar görülmemiştir.

KAYNAKÇA

- Al-Mekhlafi, M. A. (2011). The relationship between writing self-efficacy beliefs and final examination scores in a writing course among a group of Arab EFL trainee-teachers. *International Journal for Research in Education (IJRE)*, 29, 16-33.
- Alport, R. (1935). *Techniques in teaching writing*. London: Oxford University Pres.
- Ayrancı, B. B. & Temizyürek, F. (2017). Eğitim fakültesi öğrencilerinin serbest yazma tutumlarına dair ölçek geliştirme. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(4), 704-716.
- Bağcı, H. (2007). *Türkçe öğretmen adaylarının yazılı anlatım dersine yönelik tutumları ile yazma becerisi üzerine bir araştırma*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bağcı, H. (2017). Ortaokul öğrencilerinin yazma eğilimlerinin değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 382-401.
- Bakırcıoğlu, R. (2006). *Ansiklopedik psikoloji sözcüğü*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Baştuğ, M. (2015). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin yazma eğilimi, tutumu ve yazma tutukluğunun yazma başarısı üzerindeki etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 40(180), 73-88.
- Batur, Z. & Bitir, T (2019). İlkokul öğrencilerinin serbest yazma etkinliklerindeki konu eğilimlerinin belirlenmesi, *Journal of History Culture and Art Research*, 8(2), 372-389. 10.7596/taksad.v8i2.2117.
- Calp, M. (2013). Serbest ve yaratıcı yazma tekniğine göre oluşturulan kompozisyonların yazılı anlatımın niteliği ve puanlama tekniği açısından karşılaştırılması. *Turkish Studies*, 8(9), 879-898.
- Ceran, D. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının yazma eğitimi dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi, *Turkish Studies*, 8 (1), 1151-1169.
- Covey, Stephen, R. (2006). *Etkili insanların yedi alışkanlığı* (29). Basım, çev. Osman & Filiz Nayır Deniztekin), İstanbul: Varlık Yayınları.
- Defezio, J., Jones, J., Tennant, F. & Hook, S., A. (2010). Academic Literacy: The importance and impact of writing across the curriculum- a case study. *Journal of Scholarship Teaching Learning*, 10(2), 34-47.
- Demirel, Ö. (2002) *Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Erdoğan, Ö. (2012). *Süreç temelli yaratıcı yazma uygulamalarının yazılı anlatım becerisine ve yazmaya ilişkin tutuma etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erkan, Y.D. & Saban, A.I. (2011). Writing performance relative to writing apprehension, self-efficacy in, writing and attitudes towards writing: A correlational study in Turkish tertiary-level EFL. *The Asian EFL Journal Quarterly*, 13(1), 163-191.
- Garip, S. (2018). Öğretmen görüşlerine göre ortaokul öğrencilerine yazma becerisi kazandırmada serbest yazma stratejisinin rolü. *Çocuk, Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 1(1), 81-104.
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 178-194.
- Göçer, A. (2014). Yazma tutum ölçeği'nin (YTÖ) Türkçe 'ye uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 515-524.
- Göçer, A. (2017) Türkçe öğretmeni adaylarının yazma becerisine karşı tutumlarının bazı değişkenlere açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(3), 1025-1038.

- Graham, S., Berninger, V. & Fan, W. (2007). The structural relationship between writing attitude and writing achievement in first and third grade students. *Contemporary Educational Psychology*, 32(3), <http://dx.doi.org/10.1016/j.cedpsych.2007.01.002>.
- Graham, S., Berninger, V. & Abbott, R. (2012), "Are attitudes toward writing and reading separable constructs? A study with primary grade children", *Reading & Writing Quarterly*, 28(1), 51-69.
- Hess, M. & K. Wheldall. (1999). "Strategies for improving the written expression of primary children with poor writing skills", *Australian Journal of Learning Disabilities*, 4(4),14-20.
- Hidi, S., & Boscolo, P. (2006). *Motivation and writing*. In C. A. MacArthur, S. Graham, & J. Fitzgerald (Eds.), *Handbook of writing research* (p. 144–157). The Guilford Press.
- İnceoğlu, M. (2004). *Tutum, algı, iletişim*. Ankara: Elips Kitap.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1983). *İnsan ve insanlar*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kırmızı, F. S. (2009). Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4(7), 51-68.
- Kırmızı, F. S. & A. Beydemir. (2012). "İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Dersinde Yaratıcı Yazma Yaklaşımının Yazmaya Yönelik Tutumlara Etkisi", *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 319-337.
- Küçük, S. (2007). *Yazılı anlatım ve yaratıcılık*. On Dokuz Mayıs Üniversitesi Yayınları: Samsun.
- Korkmaz, G. (2015). *Yaratıcı yazma yönteminin 6. sınıf öğrencilerinin yazma öz yeterlik algılarına, yazmaya ilişkin tutumlarına ve yazma becerisi akademik başarılarına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri, Gaziantep.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2006). İlköğretim Türkçe Dersi (6,7,8. Sınıflar). Öğretim Programı. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- McClenny, C.S. (2010). *A disposition to write: Relationships with writing performance*. Doctoral thesis, School of Teacher Education, Florida State University, Florida.
- Morris, J., Jehn, T., Vaughan, C., Pantages, E., Torello, T., Bucheli, M., Lohman, D. & Lue, R. (2007). *A student's guide to writing in the life sciences*. Harvard University: C. D. Vaughan.
- Pajares, F. (2003). Self-efficacy beliefs, motivation, and achievement in writing: A review of the literature. *Reading ve Writing Quarterly*, 19(2), 139-158.
- Sarkhoush, H. (2013). Relationship among iranian efl learners' self-efficacy in writing, attitude towards writing, writing apprehension and writing performance. *Journal of Language Teaching and Research*, 4(5), 1126– 1132.
- Seban, D. (2012). Yazarlık döngüsünün üçüncü sınıf öğrencilerinin yazmaya karşı tutum, algı ve yazma becerilerine etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 147-158.
- Susar Kırmızı, F. & Beydemir, A. (2012). İlköğretim 5. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımının yazmaya yönelik tutumlara etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 319-337.
- Susar-Kırmızı, F. (2009). Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4(7), 51-67.
- Tekşan, K. ve Süğümlü, Ü. (2018). Yazma Özerkliği Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2591-2607.

- Tekşan, K. & Süğümlü, Ü. (2019). Ortaokul öğrencilerinin serbest yazma çalışmalarındaki yazı türü eğilimlerinin belirlenmesi, *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 475-483.
- Temel, S. & Katrancı, M. (2019). İlkokul öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri, yazmaya yönelik tutumları ve yazma kaygıları arasındaki ilişki. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(17), 322-356.
- Temizkan, M. & Sallabaş, E. (2009). Öğretmen adaylarının okuma ve yazmaya yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(27), 155-176.
- Tok, M., Rachım, S. & Kuş, A. (2014). Yazma alışkanlığı kazanmış öğrencilerin yazma nedenlerinin incelenmesi. *GEFAD / GUJGEF*, 34(2), 267-292.
- Tompkins, G. (2006). Literacy for the 21th century: A balanced approach. New Jersey: Pearson Education.
- Özdemir, B. (2014). *Analitik yazma ve değerlendirme modelinin Türkçe öğretmeni adaylarının yazma becerilerine ve yazma tutumlarına etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Walker, B., Shippen, M. E., Alberto, P., Houchins, D. E. & Cihak, D. F. (2005). *Using the Expressive Writing Program to mprove the Writing Skils of High School Student with Learning Disabilities. Learning Disabilities Research& Praticce*, 20 (3), 175- 18.
- Yıldız, N. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazma tutum ve tutukluğunun yazma başarısına etkisi. *Turkish Studies*, 11(9), 979-992.
- Yıldız, M. & Kaman, Ş. (2016). İlköğretim (2-6. sınıf) öğrencilerinin okuma ve yazma tutumlarının incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 507-522.
- Zorbaz, K. Z. (2010). *İlköğretim okulu öğrencilerinin yazma kaygı ve tutukluğunun yazılı anlatım becerileriyle ilişkisi*. Gazi Üniversitesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Zorbaz, K.Z. & Kayatürk, N. (2015). Ortaokul öğrencilerinin yazmaya yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 11(14), 1415-1435.